

Αμφίπολη

ο αρχαιολογικός χώρος
για το ευρύ κοινό και τη σχολική κοινότητα...

Βρείτε εδώ **κείμενα** και **εικόνες** για να περιηγηθείτε ευχάριστα και δημιουργικά!
Παίξτε με **δράσεις** στο [Φύλλο Εργασίας](#) και συμπληρώστε τη [Φόρμα Αξιολόγησης](#)!

Ο Λέων της Αμφίπολης πάνω στην επαρχιακή οδό Αμφίπολης - Σερραϊκής Ακτής.

ARENA – Archaeological Research in the North Aegean

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γενικό Κείμενο	2
Πρακτικά ζητήματα	3
Εκπαιδευτικό Κείμενο	4
Προτεινόμενη Διαδρομή.....	5

Γενικά

Κύρια ονομασία θέσης: Αμφίπολη (Σέρρες)
Παράλληλες ονομασίες θέσης: -
Αρχαία ονομασία θέσης: Αμφίπολις
Σύγχρονη ονομασία θέσης: -
Περιοχή: Μακεδονία
Περιφέρεια: Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας
Γεωγραφικό διαμέρισμα: Μακεδονία
Χώρα: Ελλάδα
Κατηγορία θέσης: παραποτάμια θέση
Σχετική χρονολόγηση: ίδρυση στα 437 π.Χ.

Ιστορία έρευνας: Οι περισσότερες ανασκαφές στην αρχαία πόλη και τα νεκροταφεία της έγιναν από το 1956 ως και το 1984 από τον αρχαιολόγο Δημήτρη Λαζαρίδη. Η πρόσφατη ανασκαφή του τύμβου Καστά ξεκίνησε από την αρχαιολόγο Κατερίνα Περιστέρη. Η ανέγερση του Μουσείου Αμφίπολης πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα 1984-1995.

Γενικό Κείμενο

Η Αμφίπολη βρίσκεται σε ένα πολύ προνομιακό και στρατηγικό σημείο. Χτίστηκε δίπλα στον πλωτό ποταμό **Στρυμόνα**, κοντά στις εκβολές του στο Αιγαίο πέλαγος, δυτικά του χρυσοφόρου **Παγγαίου όρους**, κοντά σε πλούσια σε ξυλεία δάση αλλά και πάνω σε δρόμους που οδηγούσαν προς Βορρά και ένωναν Ανατολή και Δύση.

Η ευρύτερη περιοχή είχε συνδεθεί μυθολογικά, μεταξύ άλλων, με τον Θράκα βασιλιά **Ρήσσο** με τα θρυλικά άλογά του, με την αρπαγή της **Περσεφόνης** εκεί (στο Νύσιο πεδίο) κ.ά. Είχε ήδη κατοικηθεί από τους προϊστορικούς χρόνους, ενώ Θρακικά φύλα, με κυρίαρχο αυτό των Ηδωνών, μαρτυρούνται από ανασκαφικά ευρήματα και ιστορικές πηγές.

Ανάμεσα στους πληθυσμούς που διεκδίκησαν μια θέση στην περιοχή ήταν οι Πέρσες, οι Πάριοι, οι Μιλήσιοι, οι Αθηναίοι, οι Σπαρτιάτες κ.ά. Οι **Αθηναίοι** τελικά, με αρχηγό τον Άγνωννα, φίλο του Περικλή, ίδρυσαν στα 437 π.Χ. την Αμφίπολη, μετά από επανειλημμένες αποτυχημένες προσπάθειες. Το 424 π.Χ. όμως οι **Σπαρτιάτες** την απέσπασαν απ' τους Αθηναίους, οι οποίοι προσπάθησαν ανεπιτυχώς να την επανακτήσουν στη μάχη της Αμφίπολης το 422 π.Χ. Στη μάχη αυτή σκοτώθηκαν οι στρατηγοί και από τις δύο πλευρές, ο Αθηναίος Κλέων και ο Σπαρτιάτης **Βρασίδας**, του οποίου ο λιτός τάφος θεωρείται ότι βρέθηκε κατά τη διάρκεια των εκσκαφών για τη δημιουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου.

Το 357 π.Χ. η πόλη καταλήφθηκε από τους Μακεδόνες και τον **Φίλιππο Β'**, ενώ από το γειτονικό λιμάνι της Ηιόνας (επίγειο της Αμφίπολης) ξεκίνησε ο στόλος του **Μ. Αλεξάνδρου** το 335 π.Χ. για την εκστρατεία της Ασίας. Στην πόλη διέμεναν πολλοί εταίροι του Αλεξάνδρου, όπως ο Λαιομέδων, ο **Ηφαιστίωνας** κ.ά. Μετά τον θάνατο του στρατηλάτη η περσίδα σύζυγος του Μ. Αλεξάνδρου **Ρωξάνη** και ο γιος

του **Αλέξανδρος Δ'** κρατήθηκαν στην Αμφίπολη από τον βασιλιά της Μακεδονίας Κάσσανδρο, ο οποίος θεωρείται ότι διέταξε τελικά τον θάνατό τους εκεί το 310 π.Χ.

Άλλες προσωπικότητες που συνδέονται με την πόλη είναι ο Φίλιππος Ε', βασιλιάς της Μακεδονίας που πέθανε και θάφτηκε στην Αμφίπολη, καθώς και ο Ρωμαίος στρατηγός Αιμίλιος Παύλος, που μετά τη νίκη του επί του Μακεδόνα βασιλιά Περσέα στη μάχη της Πύδνας (168 π.Χ.) εγκαταστάθηκε στην Αμφίπολη που έγινε η έδρα μιας από τις τέσσερις «μερίδες» στις οποίες χωρίστηκε η ρωμαϊκή Μακεδονία.

Η **Εγνατία οδός** που πέρασε από εκεί συνέβαλε στη διατήρηση της σημασίας της θέσης της στους ρωμαϊκούς αλλά και στους βυζαντινούς χρόνους, κατά τους οποίους έγινε έδρα επισκοπής. Έχουν μάλιστα αποκαλυφθεί στην ακρόπολη της Αμφίπολης σημαντικοί **παλαιοχριστιανικοί ναοί** (5^{ου}-6^{ου} αι.), με σημαντικά **ψηφιδωτά**. Η καταστροφή και εγκατάλειψη της πόλης στον 9^ο αι. μ.Χ. σχετίζεται με βαρβαρικές επιδρομές και την ακμή της πόλης των Σερρών (βυζ. Σίρρα). Η διατήρηση όμως κάποιας σημασίας της περιοχής σε σχέση με την εύφορη πεδιάδα προς Βορρά αποδεικνύεται από την ύπαρξη δύο **πύργων** στις όχθες του Στρυμόνα.

Η χωροθέτηση της πόλης σε λόφο (σε υψόμετρο 120 μ.), ήδη από την κλασική αρχαιότητα, σε μια στροφή του ποταμού, της έδωσε το όνομά της και της προσέφερε πολλά πλεονεκτήματα, ενώ ένα **τείχος** 7,5 χιλιομέτρων ενίσχυσε τον οχυρό χαρακτήρα της Αμφίπολης. Μάλιστα στην εποχή αυτή χρονολογούνται μερικοί από τους πάνω από 100 ξύλινους πασσάλους της **γέφυρας** που βρέθηκε δίπλα στο τείχος και ένωνε τις δύο όχθες του ποταμού.

Έχουν αποκαλυφθεί τμήματα των τειχών και σε διάφορα άλλα σημεία της συνολικής έκτασής τους, μερικά μάλιστα σε ύψος 7 μέτρων, με πύργους και πύλες. Πέρα από τα τείχη οι ανασκαφές έχουν φέρει στο φως τμήματα **κατοικιών**, ιερά (Κυβέλης, Άττη κ.ά.), δημόσιους χώρους όπως το **γυμνάσιο** (ένα από τα ελάχιστα που έχουν βρεθεί στη Βόρεια Ελλάδα) καθώς και το εκτεταμένο **νεκροταφείο** στα ανατολικά και βόρεια της πόλης. Ανάμεσα στους τάφους ξεχωρίζουν ο τύμβος Καστά, το επιτύμβιο γλυπτό λιοντάρι (που σχετίστηκε με τον τύμβο) αλλά και οι μακεδονικοί τάφοι με τα πολύτιμα κτερίσματά τους που μας δίνουν πληροφορίες για το υψηλό επίπεδο ζωής στην πόλη σε διάφορες εποχές.

Κείμενα: Νατάσα Μιχαηλίδου – Δέσποινα Τσιαφάκη (2/1/2021)

Πηγές: α) Ρωμισπούλου, Κ., «ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ. Αμφίπολη», στο Α. Βλαχόπουλος, Δ. Τσιαφάκη (επιμ.), Αρχαιολογία. Μακεδονία και Θράκη, Αθήνα, εκδ. οίκος Μέλισσα, 2017, 414-421.

β) Koukouli-Chrysanthaki, C., “Amphipolis”, in Fox, R.J.L. (ed.), Brill's Companion to Ancient Macedon: Studies in the Archaeology and History of Macedon, 650 BC–300 AD, Brill's Companions to Classical Studies, Leiden-Boston, 2011, 409-436.

Πρακτικά ζητήματα

Εφορεία Αρχαιοτήτων Σερρών

Αρχαιολογικό Μουσείο Αμφίπολης – τηλέφωνο 2322032474

Ηλεκτρονική Διεύθυνση efaser@culture.g

Αρχ. Χώρος. Ώρες και Μέρη λειτουργίας ΔΕ, ΤΕ-ΚΥ 8:30-15:30 (χειμ.), 8:00-20:00 (θερ.), ΤΡ: κλειστά

Αρχ. Μουσείο. Ώρες και Μέρη λειτουργίας ΔΕ, ΤΕ-ΚΥ 8:30-15:30 (χειμ.), 8:00-20:00 (θερ.), ΤΡ: κλειστά

ΠΡΟΣΟΧΗ πριν από την επίσκεψή σας επικοινωνήστε με το Αρχαιολογικό Μουσείο για το ωράριο λειτουργίας και τη δυνατότητα επίσκεψης στους διάφορους χώρους!

Σημεία ξεκούρασης: Στον οργανωμένο και επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο της ακρόπολης της Αμφίπολης υπάρχουν διάφορα σκιερά σημεία, σηματοδοτημένα [μονοπάτια](#) καθώς και [σημεία ανάπαυσης](#).

Περιορισμοί στον αριθμό συμμετοχών: Στο αρχαιολογικό μουσείο **Αμφίπολης** οι ομάδες δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα 30 περίπου άτομα.

Λίστα βασικής βιβλιογραφίας

- Άγνωστος (2012) Αμφίπολις, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού [URL](#)
- Δαδάκη, Σ. (2012) Παλαιοχριστιανική Αμφίπολις, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού [URL](#)
- Μαλαμίδου, Δ. (2012) Αρχαιολογικό Μουσείο Αμφιπόλεως, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού [URL](#)
- Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Χ. (1996). Αρχαιολογικό Μουσείο Αμφίπολης. Αρχαιολογία και Τέχνες, 59, 99-102 [URL](#)
- Περιστέρα, Α. (2017) ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ. Τύμβος Καστά Αμφίπολης. Στο Βλαχόπουλος, Α. και Τσιαφάκη, Δ. (επιμ.), Αρχαιολογία: Μακεδονία και Θράκη, Αθήνα, 422-425.
- Ρωμιοπούλου, Κ. (2017) ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ. Αμφίπολη. Στο Βλαχόπουλος, Α. και Τσιαφάκη, Δ. (επιμ.), Αρχαιολογία: Μακεδονία και Θράκη. Αθήνα, 414-421.

Μπορείτε να βρείτε την υπόλοιπη βιβλιογραφία σχετικά με τα αρχαία Άβδηρα στην Ειδική Βιβλιογραφία του ARENA.

Εκπαιδευτικό Κείμενο

Πολλοί και διάσημοι αρχαιολογικοί χώροι έχουν αποκαλυφθεί από την αρχαία Ελλάδα με τις ανασκαφές των αρχαιολόγων. Ένας από αυτούς βρίσκεται στην περιοχή των Σερρών και δεν είναι άλλος από την Αμφίπολη. Ο αρχαιολογικός αυτός χώρος όμως δεν περιλαμβάνει μόνο τον **τύμβο Καστά** που απασχόλησε όλη την Ελλάδα από το 2014 και μετά.

Η αρχαία πόλη πήρε το **όνομα** Αμφίπολη γιατί έτσι όπως χτίστηκε έχει τον ποταμό Στρυμόνα να την... αγκαλιάζει από δύο πλευρές (αμφί). Σήμερα έχει αποκαλυφθεί ένα μέρος μόνο από τα κτίσματα της αρχαιότητας (περίπου το 1/3 από αυτά) αλλά μαζί με τους αρχαίους **συγγραφείς** που αναφέρονται σε αυτήν, αποκτούμε μια αρκετά καλή εικόνα για μια από τις σπουδαιότερες πόλεις στη Μακεδονία και όχι μόνο.

Μια πόλη που ήταν **μήλο της έριδος** για πολλούς: Πέρσες, Πάριοι, Αθηναίοι, Σπαρτιάτες, μερικές από τις πιο μεγάλες δυνάμεις της εποχής τους δηλαδή, την

ήθελαν για λογαριασμό τους. Σπουδαίες **προσωπικότητες** πέρασαν από εδώ με τους παρακάτω να συγκαταλέγονται ανάμεσά τους: οι Αθηναίοι στρατηγού Θουκυδίδης (ο διάσημος ιστορικός) και Κλέων και ο Σπαρτιάτης στρατηγός Βρασίδας, ο φιλόσοφος Σωκράτης ως στρατιώτης στην ίδια μάχη, ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος Β΄ και ο Μέγας Αλέξανδρος, η γυναίκα του τελευταίου Ρωξάνη με τον γιο τους Αλέξανδρο Δ΄ που θανατώθηκαν εκεί, ο Ρωμαίος Αιμίλιος Παύλος, ο νικητής της μάχης της Πύδνας που οριστικοποίησε την κατάκτηση του ελληνικού χώρου από τη Ρώμη, ο Απόστολος Παύλος κατά τα ταξίδια του και τόσοι άλλοι...

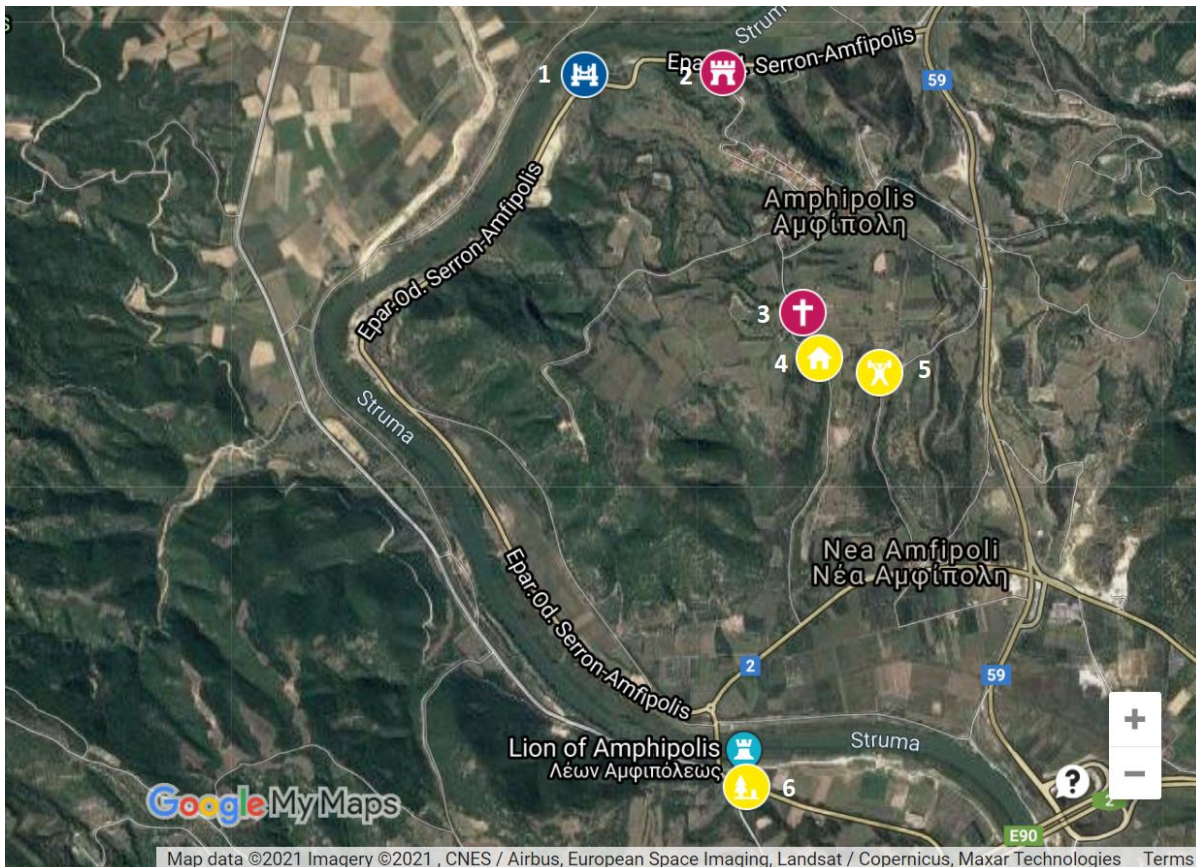
Τι από αυτά που είδαν να ήταν ίδια με αυτά που αντικρίζει σήμερα ένας επισκέπτης στον χώρο και τι διαφορετικό; Τι ρόλο να έπαιζε το χρυσοφόρο όρος **Παγγαίο** αλλά και ο ποταμός **Στρυμόνας** στη ζωή των πολιτών, καθώς μάλιστα τον είχαν θεοποιήσει; Πόσο να επηρέαζαν τη ζωή των καθημερινών ανθρώπων, από τη μια πλευρά, η στρατηγική **θέση** της Αμφίπολης και, από την άλλη, ο ρόλος της πόλης στις πολιτικές κινήσεις των δυνάμεων της εποχής;

Για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την αρχαία Αμφίπολη μπορείτε να ανατρέξετε στην εκπαιδευτική έκδοση [Αμφίπολη. Μια πόλη της αρχαιότητας](#) και στο [χρονολόγιο](#) με τα βασικά γεγονότα της πόλης.

Αν θέλετε να παίξετε με δραστηριότητες κατά την περιήγησή σας κατεβάστε και εκτυπώστε το σχετικό [Φύλλο εργασίας](#).

Προτεινόμενη Διαδρομή

Η προτεινόμενη διαδρομή βασίζεται στον παρακάτω [δορυφορικό χάρτη](#) και σε επιλογή από τα βασικά μνημεία, στα οποία παραπέμπουν τα Νούμερα.

Για να περιηγηθείτε στην αρχαία Αμφίπολη θα πρέπει να κινηθείτε με τα πόδια ή με όχημα σε μια αρκετά μεγάλη περιοχή, καθώς τα τείχη της αρχαίας πόλης είχαν μήκος περίπου 7,5 χιλιόμετρα! Στον λόφο της αρχαίας πόλης υπάρχει σήμερα το σύγχρονο χωριό της Αμφίπολης, με κατοίκους κυρίως Πόντιους πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν μετά το 1922 στο Γενίκιοϊ (Νεοχώρι), όπως ονομαζόταν το χωριό παλιότερα. Τα διάφορα μνημεία από την αρχαία πόλη και τα νεκροταφεία της είναι διάσπαρτα τόσο έξω από το σύγχρονο χωριό, όσο και μέσα, εκεί που βρίσκεται και το Αρχαιολογικό Μουσείο. Παρακάτω παρουσιάζεται μια επιλογή από τα βασικότερα σημεία για να τα εξερευνήσετε.

Γέφυρα (No1): Μπορείτε να [ξεκινήσετε](#) την περιήγησή σας έξω από την αρχαία πόλη, από την αρχαία [γέφυρα](#) που ανακαλύφθηκε δίπλα στον ποταμό Στρυμόνα. Είναι ένα μοναδικό εύρημα καθώς έχουν βρεθεί περίπου 100 ξύλινοι πάσσαλοι, οι οποίοι διατηρήθηκαν από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας χάρη στην υγρασία του ποταμού. Η γέφυρα ήταν απαραίτητη για να διασχίζουν το ποτάμι, οπότε διατηρήθηκε και επισκευάστηκε σε διάφορες χρονικές φάσεις. Μην παραλείψετε να δείτε και τα απομεινάρια του τείχους που σώζονται δίπλα στη γέφυρα και χτίστηκαν για να την προστατεύουν από τις επιδρομές των εχθρών.

Πύργος Μαρμαρίου (No2): Στη συνέχεια της [διαδρομής](#) σας προς τον λόφο της Ακρόπολης της Αμφίπολης θα συναντήσετε κι άλλα τμήματα του [τείχους](#) που έχουν αποκαλυφθεί. Μάλιστα κοντά στον πύργο του Μαρμαρίου τα Βόρεια τείχη της πόλης σώζονται μέχρι το ύψος των 7 μέτρων, πράγμα μοναδικό που μας επιτρέπει να δούμε διάφορα στοιχεία στην κατασκευή τους, όπως πύλες εισόδου, πύργους αλλά και αγωγούς για την απομάκρυνση των νερών της βροχής.

Ο ίδιος ο [πύργος του Μαρμαρίου](#) σώζεται ανεβαίνοντας στον λόφο στα δεξιά, με θέα προς τον Στρυμόνα και ακόμα έναν σύγχρονο πύργο στην αντίπερα όχθη! Ο πύργος του Μαρμαρίου κτίστηκε κατά τον 14^ο αιώνα, όταν η Αμφίπολη είχε χάσει τη σημασία που είχε στην αρχαιότητα. Παρόλα αυτά η εύφορη κοιλάδα του Στρυμόνα εξακολουθούσε να παράγει διάφορα αγροτικά προϊόντα, που αποθηκεύονταν στον πύργο αυτόν. Οι κτίτορες του πύργου, Κωνσταντινοπολίτες αξιωματούχοι αδελφοί Ιωάννης Μέγας Πριμικήριος και Αλέξιος Μέγας Στρατοπεδάρχης, παραχώρησαν τον πύργο αυτόν στη Μονή Παντοκράτορος του Αγίου Όρους.

Ακρόπολη Αμφίπολης (No3): Έχετε μπει πια μέσα στην αρχαία πόλη και μάλιστα βρίσκεστε στην [ακρόπολη](#) της, στην κορυφή του [λόφου](#). Αν και η ακρόπολη αυτή ήταν το οχυρό σημείο της πόλης ήδη από την κλασική αρχαιότητα, σήμερα σώζονται σε αυτήν κυρίως μνημεία από την παλαιοχριστιανική εποχή, όταν η Αμφίπολη έγινε έδρα επισκοπής και κοσμήθηκε με σημαντικούς ναούς. Μπορείτε να περιηγηθείτε στην ακρόπολη και να δείτε τμήματα τειχών, οικιών και δεξαμενής καθώς και τέσσερις [βασιλικές](#), δηλαδή επιμήκεις ορθογώνιους ναούς αλλά και ένα σημαντικό [περίκεντρο ναό](#). Οι ναοί χρονολογούνται στον 5^ο και 6^ο αι. μ.Χ. και τα δάπεδά τους διακοσμούνται από μεγάλη ποικιλία [ψηφιδωτών](#), με φυτικά κοσμήματα, πουλιά κ.ά. Ψηφιδωτά ανακαλύφθηκαν και στη [ρωμαϊκή έπταυλη](#) που βρίσκεται πολύ κοντά στην είσοδο της Ακρόπολης και σήμερα εκτίθενται στο αρχαιολογικό μουσείο.

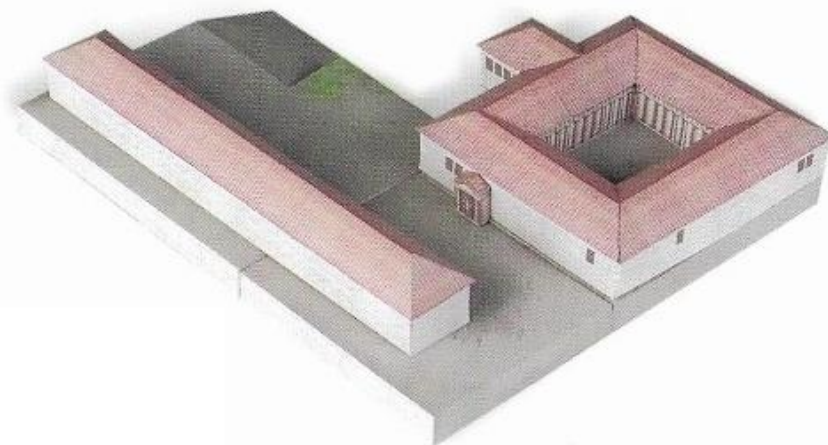
Ελληνιστική οικία (No4): Η οικία αυτή, που έχει αποκαλυφθεί μόνο τμήμα της, χρονολογείται στον 2^ο αι. π.Χ. Έχουν βρεθεί δύο μεγάλα δωμάτια γύρω από μία αυλή αλλά το πιο εντυπωσιακό στοιχείο είναι οι μοναδικές ζωγραφικές διακοσμήσεις των τοίχων της που θυμίζουν αντίστοιχες της Πομπηίας! Οι τοίχοι στο [πρώτο δωμάτιο](#) διακοσμούνται με ορθογώνιους πίνακες, με ρόμβους, κίονες και ζωηρά χρώματα όπως κόκκινο, πράσινο, κίτρινο, καφέ και μαύρο. Οι τοίχοι στο [δεύτερο](#)

δωμάτιο, που σώζονται σε ύψος πάνω από 3,5 μέτρα, διακοσμούνται με λευκά κονιάματα που μιμούνται τοιχοποιία. Η αυλή του σπιτιού ήταν στρωμένη με απλό **ψηφιδωτό** από κομμάτια άσπρου ασβεστόλιθου, ενώ στον χώρο βρέθηκε και το πέτρινο στόμιο ενός πηγαδιού με τα σημάδια από τις αυλακίες που δημιουργήσαν τα σχοινιά. Δεν είναι γνωστό ποιος κατοικούσε στο σπίτι αυτό αλλά ήταν σίγουρα κάποιου πολύ ευκατάστατου!

Γυμνάσιο (No5): Πρόκειται για το πιο σημαντικό δημόσιο κτίσμα που έχει βρεθεί μέσα στην αρχαία πόλη, στα νότια κάτω από τον λόφο της ακρόπολης. Χρονολογείται στον 4^ο αι. π.Χ. και λειτούργησε ως την καταστροφή του από φωτιά τον 1^ο αι. μ.Χ. Στο **Γυμνάσιο** λάμβανε χώρα η εκπαίδευση των παιδιών και των εφήβων μέσω της άθλησης και αλλά και της πνευματικής καλλιέργειας. Στο Γυμνάσιο της Αμφίπολης, που είναι ένα από τα λίγα που έχουν βρεθεί στη Βόρειο Ελλάδα, έχουν βρεθεί τα εξής κτίσματα: α) η παλαίστρα, με μια ορθογώνια αυλή στο κέντρο που περιβάλλεται από στοές στις τέσσερις πλευρές, οκτώ δωμάτια βόρεια και νότια υπάρχουν, από τα οποία έγινε κατανοητό ότι τα δυο γωνιακά ήταν αίθουσες λουτρού καθώς βρέθηκαν και **λουτήρες** εκεί, ενώ υπήρχαν και άλλοι βοηθητικοί χώροι (αποδυτήρια, ελαιοθέσιον κ.ά.), β) στα βόρεια ένα τμήμα στοάς, που ήταν ο στεγασμένος ξυστός και χρησίμευε για την άσκηση των αθλητών στο δρόμο σε περίπτωση κακοκαιρίας και γ) η παραδρομίδα, αντίστοιχος υπαίθριος χώρος για εξάσκηση στο τρέξιμο.

Πολύ σημαντική ήταν η εύρεση στο Γυμνάσιο μιας στήλης με την επιγραφή του λεγόμενου **Εφηβαρχικού νόμου**. Με αυτόν τον νόμο του 23 π.Χ. καθορίζονταν τα καθήκοντα και οι εξουσίες του εφήβαρχου (δημόσιου άρχοντα υπεύθυνου για την εκπαίδευση των εφήβων 16-18 ετών). Η επιγραφή αρχίζει με το όνομα του Εφήβαρχου, ΑΔΑΙΟΣ ΕΥΗΜΕΡΟΥ, ενώ στην κορυφή του εικονίζονται αντικείμενα σχετικά με αθλήματα και έπαθλα αγώνων: αμφορέας με λάδι, στεφάνι ελιάς, κλαδί φοίνικα, σπλεγγίδα και δίσκος ή σφαίρα. Σήμερα βρίσκεται στο Μουσείο.

Αποκατάσταση του Γυμνασίου της Αμφίπολης ([URL](#))

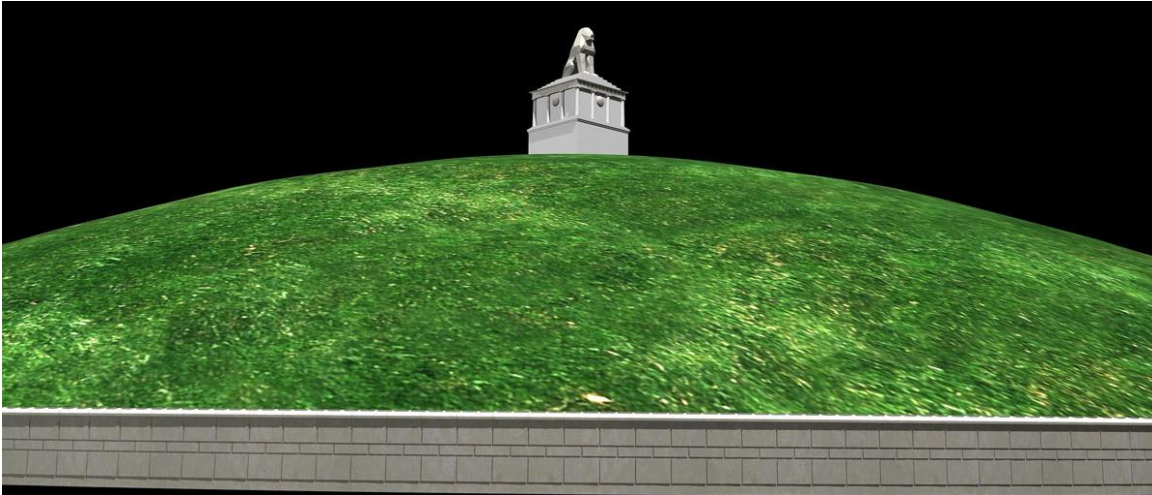
Λέων (No6): Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό **γλυπτό** του 4^{ου} αι. π.Χ. που ήταν στημένο ως επιτύμβιο μνημείο, πιθανόν του Λαομέδοντα, συντρόφου του Μ.Αλεξάνδρου, ενώ πρόσφατες υποθέσεις το σχετίζουν με τον τάφο του Ηφαιστίωνα και τον τύμβο Καστά. Το λιοντάρι, σύμβολο δύναμης, με ύψος πάνω από 4 μέτρα, στέκεται περήφανα στα πίσω του πόδια, ενώ λαϊκές δοξασίες θέλουν τον αρχαίο γλύπτη του να ξεχνάει να του βάλει τη... γλώσσα του.

Πρώτη φορά έγινε γνωστή η ύπαρξη του ευρήματος από Έλληνες στρατιώτες που βρέθηκαν στην περιοχή το 1912, κατά τους βαλκανικούς πολέμους. Κατά τον Α'

παγκόσμιο πόλεμο, το 1916, Άγγλοι στρατιώτες που κατασκεύαζαν οχυρωματικά έργα στη γέφυρα της Αμφίπολης, βρήκαν μαρμάρινα κομμάτια του λιονταριού και προσπάθησαν ανεπιτυχώς να τα φυγαδεύσουν στη χώρα τους. Το 1937 τελικά το λιοντάρι αναστηλώθηκε πάνω στο σύγχρονο [βάθρο](#), διαφορετικό από το αρχαίο, από τον γλύπτη του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Ανδρέα Παναγιωτάκη.

Αποκατάσταση του Λέοντα στην κορυφή του τύμβου Καστά ([κάλω](#)).

Η περιήγησή μας, που ξεκίνησε από την αρχαία γέφυρα, ολοκληρώνεται εδώ, δίπλα στη σύγχρονη γέφυρα του Στρυμόνα. Μην ξεχάσετε να επισκεφτείτε και το Αρχαιολογικό Μουσείο!

Εκπαιδευτικό υλικό φορέων

ΕΦΑ Σερρών, ΥΠΠΟΑ, Εκπαιδευτικές εκδόσεις

- Μαλαμίδου, Δ. (1999). Η Εκπαίδευση στην αρχαία Ελλάδα: Το Γυμνάσιο της Αμφίπολης (Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ - Εκπαίδευση και Πολιτισμός).
- Κουκούλη-Χρυσανθάκη, Χ. και Μαλαμίδου, Δ. (2014). Αμφίπολη. Μια πόλη της αρχαιότητας. Αθήνα, Καλειδοσκόπιο.

Ακολούθησε τον Οδυσσέα, ΥΠΠΟΑ

- Θεματική «Το πνεύμα της άμιλλας στην αρχαία Ελλάδα-Τοπικοί αγώνες» [URL](#)
- Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Σερρών
- Συλλογικό έργο (2013). Υποστηρικτικό υλικό για τη διδασκαλία της τοπικής ιστορίας. Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Σερρών [URL](#)

Σχετικά Βίντεο

- Αρχαιολογικές Ξεναγήσεις. Επεισόδιο: 017 Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΜΦΙΠΟΛΙΣ [URL](#)
- Αρχαία Αμφίπολη, βίντεο από το έργο Borderless Culture [URL](#)
- Ανασκαφή στον τύμβο Καστά, βίντεο από το ΥΠΠΟΑ [URL](#)

Αξιολόγηση μέσω [διαδικτυακής φόρμας](#)

Μπορείτε να συμμετέχετε στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού περιεχομένου (διάρκειας 5-10 λεπτών) για τη συγκέντρωση των δικών σας σχολίων και προτάσεων.